

Aika 16.10.2023 klo 18:00 - 18:15

Paikka Kunnanhallituksen kokoushuone/ Hallintosäännön § 139 mukainen kokous

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 193	Valiokuntien ja viranhaltijapäätösten tiedottaminen/otto-oikeuden käyttö	3
§ 194	Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2023	4
§ 195	Talouden tasapainottamissuunnitelma vuosille 2023 – 2026	7

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Angervisto Raimo	Puheenjohtaja	
	Karlström Sari	Jäsen	etäyhteys
	Kraatari Vuokko	Jäsen	etäyhteys
	Lammi Pirkko	Jäsen	
	Ollila Jari	Jäsen	etäyhteys
	Honkaniemi Heikki	Kv:n pj	etäyhteys
	Angervisto Marko	Kv:n I vpj	
	Väkeväinen Ville	Kv:n II vpj	etäyhteys
Poissa	Ala-aho Ville		
	Kuoppala Petri		
Muu	Alasara Sami	kunnanjohtaja/esittelijä	etäyhteys
	Huhtala Päivi	hallintojohtaja/pöytäkirjanpitäjä	

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Raimo Angervisto. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Sari Karlström ja Vuokko Kraatari.

Allekirjoitukset

Raimo Angervisto
puheenjohtaja

Päivi Huhtala
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

193 - 195
Esityslistan ulkopuolelta §§:

Pöytäkirjan tarkastus

Lappajärven kunta (pvm)

Kunnanhallituksen 31.1.2022 §:n 25 mukaan pöytäkirja voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti.

Sari Karlström
pöytäkirjantarkastaja

Vuokko Kraatari
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä ja julkaistu kunnan kotisivuilla samana päivänä

Valiokuntien ja viranhaltijapäätösten tiedottaminen/otto-oikeuden käyttö

Kh 16.10.2023 § 193

Kuntalain 92§:n 1 mom. mukaan kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja tai hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnanhallitukselle käsiteltäväksi asian, joka on kuntalain nojalla siirretty kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Kunnanvaltuusto on hallintosäännössä päättänyt toimivallan siirrosta.

Em. lain 92§:n 2 mom. mukaan asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä.

Ylemmän toimielin käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa:

1. lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita
2. yksilöön kohdistuvia opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioita
3. kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat
4. henkilöstöasioita, joihin on lain, virka -tai työehtosopimuksen tai muun sopimuksen mukaan ehdoton oikeus

Kunnanhallitus tai valiokunta voi tällöin kumota alemman toimielimen päätöksen, muuttaa sitä taikka palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Hallintosäännön 45 §:n mukaan ilmoitus on tehtävä 4 päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamista. Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen puheenjohtajalle tai esittelijälle.

Seuraavat päätökset ovat esillä kokouksessa:

Kunnanjohtajan viranhaltijapäätös 1§ 12.10.2023 Myönnetään sivutoimilupa tekninen johtaja Juha-Matti Näykille.

Kehitysvaliokunnan pöytäkirja 04.10.2023

Hyvinvointivaliokunnan pöytäkirja 11.10.2023

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee päätökset tiedoksi, eikä käytä niihin otto-oikeutta.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus

§ 186

09.10.2023

Kunnanhallitus

§ 194

16.10.2023

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2023

Kh 09.10.2023 § 186

Valmistelija

hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on **esitettävä** valtionosuuden korotusta koskevassa hakemuksessa. Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto käsittelee ne ja mitkä toimenpiteet ovat. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitettyjä toimenpiteitä tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 10 000 000 euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 45 §:n 2 momentin mukaan korotusta on haettava valtiovarainministeriön päättämään ajankohtaan mennessä.

Hakemukset tulee toimittaa tiistaihin 17.10.2023 klo 16.15 mennessä sähköpostiosoitteeseen kirjaamo.vm@gov.fi tai osoitteella: Valtiovarainministeriö PL 28 00023 VALTIONEUVOSTO.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Sami Alasara

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa lisävalmisteluohjeet, koska aikataulu on hyvin tiukka.

Päätös

Kunnanhallitus päätti, että haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta.

Lisätietoja antaa

Kj Sami Alasara puh. 044-3699 611, s-posti sami.alasara(at)lappajarvi.fi

Kh 16.10.2023 § 194
172/02.05.01.01/2023

Valmistelija

hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 186
§ 194

09.10.2023
16.10.2023

Lappajärven kunnan taloutta heikensivät perusturvan ja erikoissairaanhoidon menot, jotka ylittivät vuonna 2022 alkuperäisen talousarvion 732.698 eurolla (5,39 %) ja vuoden 2021 talousarvion noin 700.000 eurolla. Talouden suurimpana huolena ovat valtionosuuksien pieneneminen. VM:n lokakuun 2023 laskelman mukaan valtionosuudet vähenevät vuoteen 2023 verrattuna 543.579 euroa. Myös verotulot pienevät, veroennustekehikon mukaan vähennys vuoteen 2023 verrattuna on 266.000 euroa.

Talouden haasteena on myös 13,5 milj. euron lainamäärä. Vaikka osa lainoista on kiinteäkorkoisia pitkäaikaisia lainoja, korkomenot ovat kasvaneet merkittäviksi viime vuoden aikana. Nousseen korkotason vuoksi korkomenot ovat 30.9.2023 mennessä olleet jo 243.712 euroa, kun edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana korkomenot olivat 21.633 euroa.

Yhtenä haasteena ovat huonokuntoiset rakennukset, joista vuosittaiset kiinteistökulut ovat merkittävät, noin 120.000 euroa. Osa kiinteistöistä on sellaisia, joita ei ole saatu vuokrattua tai myytyä.

Tekninen valiokunta on laatinut kiinteistöstrategian, joka menee kunnanvaltuuston käsittelyyn 23.10.2023.

Lappajärven kunta on vuosien aikana tehnyt talouden tasapainottamistoimenpiteitä korottamalla tuloveroprosenttia, joka on nyt 9,36 %. Kunnallisveroprosentin korotus 9,4 prosenttiin tuo arvion mukaan 5000 euroa. Yhden sivukoulun opetus siirrettiin yhteiskoululle syyslukukauden 2023 alusta lukien, jolla saatiin noin 54.000 euron säästöt ja tulevana vuosina säästö on noin 77.725 euroa/vuosi. Yksi ryhmäperhepäiväkotilakkautettiin keväällä 2023, jolloin vuokratukustannuksissa säästöt olivat 5600 ja tulevien vuosien säästöt tarkentuvat myöhemmin.

Lappajärven kunnan periaatteena on ollut, että vapautuviin virkoihin ja tehtäviin ei ole saanut palkata uutta henkilöstöä ilman kunnanhallituksen lupaa. Osa viroista ja tehtävistä on jätetty täyttämättä ja tehtävät on siirretty muiden vastuulle omien tehtävien lisäksi. Myös opettajien virkarakennetta on tarkasteltu vastaamaan paremmin opetusta ja oppilasmäärää vastaavaksi.

Säästösuunnitelma vuosille 2023-2026 menee kunnanvaltuuston käsittelyyn 23.10.2023. Vuoden 2024 säästöt henkilöstö- ja kiinteistömenoissa toteutuvat myös vuosina 2025 ja 2026.

Lappajärven kunta on siis omilla toimillaan pyrkinyt saamaan taloutensa tasapainoon, mutta valtionosuuksien ja verotulojen menetys tulevina vuosina, yhteensä noin 800.000 euroa/vuosi, on niin merkittävä, ettei kunnalla ole mahdollisuutta omin toimin siitä selvitä. Lappajärven kunta hakee kuntien harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 543.000 euroa.

Esityslistan oheismateriaalina Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemus, kiinteistöstrategia ja säästösuunnitelma vuosille 2023-2026.

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 186
§ 194

09.10.2023
16.10.2023

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hakea kuntien harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 543.000 euroa.

Perustelut:

-keskimääräistä suurempi valtionosuuksien leikkaus -172 euroa/asukas
-koulukiinteistöjen sisäilmaongelmista aiheutuneet poikkeukselliset ja tilapäiset kustannukset sekä korvaavien tilojen rakentamiskustannukset
-liiketilojen sisäilmaongelmista aiheutuneet vuokratulojen menetykset

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

1 uusin harkinnanvarainen hakemus 2023 (1)

Talouden tasapainottamissuunnitelma vuosille 2023 – 2026

Kh 16.10.2023 § 195
183/02.02.00/2023

Valmistelija

hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Valtiovarainministeriö päivitti sote-uudistuksen siirtolaskelmat 10. lokakuuta 2023, tarkistus suoritettiin 11.10.2023. Laskelma ennakoii kuntien valtionosuuksien vähenemän 250.682.206 euroa eli keskimäärin 45 euroa asukasta kohden vuonna 2024 kuluvaan vuoteen verrattuna. Sote-uudistuksen tasauserien muutokset selittävät valtaosan valtionosuuden pienenemisestä. Lopullinen laskelma julkaistaan marraskuussa.

Laskelmapäivityksen merkittävin muutos aiempaan oli hyvinvointialueille siirtyvien menojen päivittyminen vuoden 2022 tilinpäätöksen ennakkotiedoista lopullisiin tilinpäätöstietoihin ja suoritettuihin tarkistuksiin. Yleisin syy sille, miksi yksittäisen kunnan valtionosuuseurot ovat muuttuneet, on ero kyseisen kunnan sote-menoissa talousarvion ja tilinpäätöksen välillä vuonna 2022.

Kuntien verotulot kehittyivät positiivisesti vuonna 2022. Sote-uudistuksen takia kuntien veroprosentteja leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Vaikka siirtolaskelma nyt tarkistetaan, veroprosenttileikkausta ei enää muuteta. Vaikka veropohja on vahvistunut ja 12,64 %-yksikköä tuottaa euroissa aiempaa enemmän, ei verotulojen kasvu riitä kattamaan sote-menojen kasvua.

Puuttuvat eurot otetaan kuntien valtionosuudesta asukaskohtaisesti yhtä suurella noin 40 euron asukaskohtaisella leikkauksella, jonka lisäksi vuoden 2023 valtionosuuksia oikaistaan takautuvasti noin 20 eurolla asukasta kohden vuosina 2024 ja 2025. Tämä valtionosuusleikkaus koskee kaikkia kuntia. Yksittäisen kunnan valtionosuuksissa on sote-laskelmien muututtua vielä huomattavasti suurempia heilahduksia.

Kaikkiaan 163 kunnan valtionosuudet heikkenevät enemmän kuin tuon 60 euroa asukasta kohti tähän vuoteen verrattuna, 47 kunnalla jopa yli 200 euroa asukasta kohti. Toisaalta 80 kunnan valtionosuudet kasvavat tähän vuoteen verrattuna, 10 kunnalla yli 200 euroa asukasta kohti. Kesän aikana Suomen taloudessa tapahtui käänne heikompaan. Erityisesti muutos näkyy teollisuudessa ja rakennusosalalla, mutta myös usean suuryrityksen tuotto-odotukset ovat selvästi alkuvuotta pienempiä. Tämä muutos on otettu huomioon myös Kuntaliiton elokuun veroennustekehikossa.

Osana sote-uudistusta päätettiin, että veronmaksajien verotus ei saa kiristyä, hyvinvointialueille siirtyä rahoitusta siirtyviä kustannuksia vastaavasti ja valtio ei osallistu uudistuksen talousvaikutusten tasaamiseen.

"Kunnat yksin ja viime kädessä kuntien sivistystoimi joutuvat kantamaan kaiken vastuun hallintohistorian suurimman uudistuksen talousvaikutuksista. Toki tämä oli poliittinen arvovalinta, mutta nyt alkaa näyttää siltä, että uudistuksen hintalappu muodostuu yksittäiselle kunnalle kohtuuttomaksi" toteaa Kuntaliiton kuntatalousasioiden johtaja Sanna Lehtonen julkaisussa 5.9.2023 Kuntaliiton sivuilla.

Lappajärven kunnan osalta uudistus tarkoittaa sitä, että Valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaiseman ennakkollisen valtionosuuslaskelman vuodelle 2024 ja 11.10.2024 tarkistetun laskelman mukaan Lappajärven kunnan valtionosuuksien muutos yhteensä 2023 – 2024 on -543.579 euroa eli -14,7 %, joka asukasta kohden on -172 euroa. Saman laskelman mukaan kunnat keskimäärin menettivät valtionosuuksia 45 euroa/asukas.

Suomen Kuntaliiton lokakuussa 2023 julkaiseman verotulojen ennustekehikon mukaan arviot vuosille 2023-2026 perustuvat Valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton arvioihin tulojen kehityksestä koko maan tasolla sekä muun muassa kuntakohtaisiin toetutuneisiin vero- ja väestötietoihin.

Ennustekehikon mukaan Lappajärven kunnan kunnallisverot vähenevät vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna -255.000 euroa ja yhteisöverot 91.000 euroa eli yhteensä 225.091 euroa. Kiinteistöverojen on arvioitu kasvavan 50.000 euroa. Laskelma perustuu oletamaan, että yleisen kiinteistöveron alaraja maapohjan osalta nostettaisiin 1,30 prosenttiin. Vahvistusta veroprosentin alarajan nostolle ei vielä ole.

Valtionosuuksien ja verotulojen menetys tulisi tämän hetkisten arvioiden mukaan olemaan yhteensä 768.670 euroa. Vähennys on 6,9 prosenttia vuoden 2023 budjetin toimintakuluista. Kunta ei yksinään pysty selviämään noin suurista tuloleikkauksista vaan hakee harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 543.000 euroa, joka vastaa Valtiovarainministeriön lokakuun 2023 laskelmien mukaista valtionosuuden lisäleikkausta.

Lappajärven kunta on jo vuosien ajan tehnyt toimia talouden tasapainottamiseksi, mm., yhteistyö naapurikuntien kanssa, yhteiset virat, yhden sivukoulun opetuksen siirto yhteiskoululle, yhden

Kunnanhallitus

§ 195

16.10.2023

varhaiskasvatuksen ryhmäperhepäiväkodin toiminnan lakkauttamien ja henkilöstön vähennykset.
Talouden tasapainottamiseksi on laadittu suunnitelma, joka esitetään kunnanvaltuustolle 23.10.2023.

Esityslistan oheismateriaalina on jaettu Talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2023 - 2026.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Sami Alasara

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy omalta osaltaan talouden tasapainottamissuunnitelman vuosille 2023 - 2026 ja esittää sen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Lisätietoja antaa
Liitteet

Kj Sami Alasara puh. 044-3699 611, s-posti sami.alasara(at)lappajarvi.fi

2 Talouden tasapainottaminen

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 193, § 194, § 195

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.